

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, casarea deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Tataru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolae Pașa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept,

împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1255/23
nr. PIGD 2-22128040-01-2ra-05092023)*

Admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motiv că instanța de apel nu cercetat toate circumstanțele cauzei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. A. Ciubotaru
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Panov, A. Braga, V. Mihaila

10 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 august 2022, Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolae Pașa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că, prin hotărârea din 09 iulie 2003 a Judecătoriei Criuleni în dosarul nr. 2-628/03 s-a încasat de la Ivan Melinte în beneficiul lui Gheorghe Tataru datoria în sumă de 6 440 MDL și suma de 553 MDL cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată. Hotărârea dată a devenit irevocabilă prin neatacare.

3. Totodată, prin încheierea din 11 iunie 2003 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, s-au aplicat măsuri de asigurare a acțiunii înaintate de Gheorghe Tataru împotriva lui Ivan Melinte, prin aplicarea sechestrului pe bunul imobil al debitorului.

4. Reclamantul a menționat că, la 18 august 2003, a depus spre executare la Oficiul de Executare Criuleni titlul executoriu în temeiul hotărârii judecătorești din 09 iulie 2003, unde s-a aflat în procedură până la 02 august 2004. Prin scrisoarea din 03 iunie 2004, executorul consultant E. Sclifos a informat creditorul Gheorghe Tataru că titlul executoriu nu s-a executat, deși era aplicat sechestrul pe bunurile debitorului. Ulterior, la 15 iulie 2004, executorul judecătoresc al Oficiului de Executare Criuleni a întocmit un act, prin care a constatat faptul că debitorul nu lucrează și nu dispune de avere pentru a fi confiscată. În consecință, prin încheierea din 30 iulie 2004 a Judecătoriei Criuleni s-a dispus restituirea titlului executoriu neexecutat.

5. Reclamantul a explicat că, despre restituirea documentului executoriu a aflat mult mai târziu, deoarece o perioadă îndelungată s-a aflat peste hotarele

Republicii Moldova și avea încredere că documentul executoriu este asigurat prin sechestrul aplicat pe bunul imobil al debitorului Ivan Melinte și care permitea executarea hotărârii judecătorești.

6. La 09 februarie 2006, Gheorghe Tataru a prezentat repetat titlul executoriu Oficiului de Executare Criuleni. Prin încheierea executorului judecătoresc din 10 februarie 2006 s-a intentat procedura de executare silită, s-a dispus aplicarea măsurilor asiguratorii către debitorul Ivan Melinte. Iar, alte acțiuni nu au fost întreprinse.

7. Reclamantul a relevat că, după reforma organelor de executare din vara anului 2010, procedura de executare a fost transmisă executorului judecătoresc investit în funcție Dumitru Braniște, care nu a întreprins acțiuni de executare silită.

8. Prin încheierea din 29 octombrie 2015 a Judecătoriei Criuleni, menținută prin decizia din 08 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea lui Gheorghe Tataru cu privire la ridicarea sechestrului și s-a anulat sechestrul aplicat prin încheierea din 11 iunie 2003 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, asupra imobilului debitorului Ivan Melinte.

9. Prin cererea din 12 noiembrie 2015, reprezentatul creditorului a înaintat executorului judecătoresc Dumitru Braniște o interpelare, prin care a solicitat furnizarea informației relevante procedurii de executare a hotărârii nr. 2-682/2003 din 09 iulie 2003 a Judecătoriei Criuleni.

10. Prin răspunsul din 19 noiembrie 2015, executorul judecătoresc Dumitru Braniște i-a comunicat că prin încheierea Oficiului de Executare Criuleni din 25 septembrie 2008 s-a emis procesul-verbal de imposibilitate a executării documentului executoriu nr. 2-682/2003.

11. Totodată, executorul judecătoresc a explicat că debitorul Ivan Melinte a depus la contul curent al executorului judecătoresc suma de 6 993 MDL și a solicitat ridicarea sechestrului.

12. Reclamantul a notat că, ulterior, prin cererea din 07 decembrie 2015, reprezentantul său a solicitat instanței de judecată eliberarea duplicatului titlului executoriu nr. 2-682/2003 din 09 iulie 2003, care i-a fost înmânat prin scrisoarea din 21 decembrie 2015, la care era atașat și certificatul privind distrugerea materialelor cauzei civile.

13. La 13 ianuarie 2016, titlul executoriu a fost înaintat executorului judecătoresc și s-a solicitat intentarea procedurii de executare nr. 2-682/2003 din 09

iulie 2003. Iar, prin scrisoarea din 04 mai 2016, executorul judecătoresc a solicitat prezența părților la conciliere.

14. Reclamantul a evocat că, nu a primit nici o sumă de la executorul judecătoresc, iar ulterior a aflat că executorul judecătoresc s-a transferat cu activitatea din or. Criuleni în or. Ialoveni.

15. Reclamantul a invocat că, executorul judecătoresc nu a întreprins măsuri în executarea documentului executoriu, acțiunile acestuia fiind deplânse în ordinea stabilită de legislația în vigoare. Astfel, este o victimă a inacțiunii organului de executare, care n-au întreprins acțiuni întru executarea documentului executoriu și, din acest considerent, a pierdut procedura de executare.

16. Reclamantul a indicat că, hotărârea din 09 iulie 2003 a Judecătoriei Criuleni în dosarul nr. 2-628/03, nu a fost executată în perioada 18 august 2003 – 02 august 2004 și 10 februarie 2006 – 24 august 2022, fapt ce se datorează lipsei de diligență a debitorului Ivan Melinte și inacțiunilor organului de executare. În consecință, aceste inacțiuni i-au încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pentru aceste perioade de timp.

17. Reclamantul Gheorghe Tataru a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea faptului neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pronunțate de Judecătoria Criuleni la 09 iulie 2003 în dosarul nr. 2-628/03, pentru perioada de neexecutare de la 18 august 2003 până la 02 august 2004 și de la 10 februarie 2006 până la 24 august 2022. A încasa din contul bugetului de stat în beneficiul lui Gheorghe Tataru suma de 6 993 MDL, prejudiciul material cauzat prin neexecutare hotărârii judecătorești, ce a fost încasată de executorul judecătoresc și netransmisă, precum și a sumei de 200 000 MDL cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

18. Prin hotărârea din 28 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea depusă de Gheorghe Tataru, ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 131, 139-148).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

19. La 29 noiembrie 2022, Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 28 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 03 aprilie 2023 a depus cererea de apel motivată (vol. I, f.d. 135-137, 138, 159-181).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Gheorghe Tataru și s-a menținut hotărârea din 28 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (vol. II, f.d. 16, 17-21 recto-verso).

21. În consolidarea soluției, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă soluția primei instanțe privind netemeinicia acțiunii în partea constatării neexecutării hotărârii judecătorești irevocabile în perioada 18 august 2003 – 02 august 2004. Or, în această perioadă, executorul judecătoresc a întreprins un șir de măsuri întru executarea hotărârii judecătorești irevocabile, printre care a verificat disponibilitatea bunurilor înregistrate pe numele debitorului, a aplicat sechestrul asigurator asupra bunurilor debitorului. Însă, a restituit documentul executoriu în legătură cu imposibilitatea executării, din motivul lipsei bunurilor debitorului.

22. Totodată, instanța de apel a remarcat că, în procedura de executare, statul nu are nici o calitate procesuală. Respectiv, statul nu poate fi obligat la repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea documentului executoriu, or, creditorul la caz, reclamantul, urma prin prisma art. 44 alin. (5) din Codul de executare să acorde executorului judecătoresc sprijin efectiv întru executarea documentului executoriu.

23. Referitor la perioada 10 februarie 2006 – 24 august 2022, instanța de apel a reținut că, prin încheierea din 10 februarie 2006 s-a intentat repetat procedura de executare a hotărârii judecătorești, iar la 10 iunie 2015 debitorul Ivan Melinte a achitat datoria față de creditorul Gheorghe Tataru.

24. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a considerat că prima instanță corect a respins pretenția reclamantului cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în perioada 18 august 2003 – 02 august 2004 și 10 februarie 2006 – 24 august 2022, or, încheierea din 10 iunie 2016 atestă că la data de 10 iunie 2015 debitorul Ivan Melinte a achitat datoria față de creditorul Gheorghe Tataru.

25. De asemenea, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată și justă soluția primei instanțe privind respingerea capetelor de cerere cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 6 993 MDL și a prejudiciului moral în quantum de 200 000 MDL, or, aceste pretenții sunt subsecvente și poartă soarta pretenției principale cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 08 august 2023, Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 28 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a pretențiilor, după cum au fost formulate în cererea de chemare în judecată (vol. II, f.d. 26-41, 42 recto-verso).

ARGUMENTELE RECURSULUI

27. În motivarea recursului, Gheorghe Tataru, în esență, a reiterat circumstanțe de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că, prima instanță și cea de apel incorect au constatat circumstanțele de fapt ale pricinii civile, incorect au constatat raporturile juridice material litigioase stabilite între părțile litigiului și a dat o apreciere incorectă și neobiectivă tuturor probelor prezentate în susținerea acțiunii.

28. În opinia recurentului, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt nemotivate, din care rezultă că instanțele de fond au examinat insuficient circumstanțele cauzei, nu au supus examinării depline cumulul probelor administrate la dosar, nu s-au expus nicicum cu privire la cadrul legal aplicabil speței în privința cerințelor din acțiune. Concluziile primei instanțe și ale celei de apel expuse în hotărâre și decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, fapt ce contravine prevederilor legale și constituie temei de casare a acestor hotărâri.

29. Recurentul a reiterat că, probele administrate la materialele cauzei atestă că hotărârea din 09 iulie 2003 a Judecătoriei Criuleni în dosarul nr. 2-628/03, irevocabilă la 25 iulie 2003, prin care s-a încasat de la Ivan Melinte în beneficiul lui Gheorghe Tataru datoria în sumă de 6 440 MDL și cheltuielile judiciare în sumă de 553 MDL, nu a fost executată până în prezent. Faptul neexecutării acestei hotărâri judecătorești o perioadă atât îndelungată îi încalcă dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 CEDO.

30. Din acest motiv, recurentul a considerat că statul urmează să-i repara prejudiciul material în sumă de 6 993 MDL, ce constituie suma încasată de către executorul judecătoresc Dumitru Braniște de la debitor, dar care nu a transmis-o creditorului. Astfel, statul urmează să poarte răspundere pentru vina executorului judecătoresc că nu a transmis creditorului suma încasată de la debitor, dar și de faptul că această sumă de bani a dispărut de pe contul său bancar sau chiar a însușit-o.

31. Totodată, recurentul a opinat că statul urmează să-i reparare prejudiciul moral cauzat prin neexecutarea hotărârii din 09 iulie 2003 a Judecătorei Criuleni în dosarul nr. 2-628/03, pe o perioadă de neexecutare continuă de 17 ani 06 luni, prejudiciu care-l echivalează la suma de 200 000 MDL.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

33. Respectiv, recursul declarat de către Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

34. Art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

35. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

36. Art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția în vigoare la momentul depunerii recursului:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

37. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

38. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

39. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

40. Art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în redacția în vigoare la momentul judecării cauzei în ordine de apel:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

41. Art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.”

42. Art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept teme al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.”

43. Art. 4 alin. (1), (2) și (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011:

„(1) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

(2) Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

(3) Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.”

44. Art. 121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

45. Art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.”

46. Art. 1 alin. (1) din Legea nr. 87/2011:

„Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.”

47. Art. 2 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 87/2011:

„(1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

(2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

(3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

48. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din e-mailul Zimbra cu adresa „cristian.adam@justice.md”, copia deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic recurentului Gheorghe Coptu și reprezentantului acestuia, avocatului Sergiu Coptu, la 12 iulie 2023 (vol. II, f.d. 22). În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 08 august 2023 (vol. II, f.d. 42).

49. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a

admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, din motivele ce succed.

50. Conform avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

52. Instanța de recurs consemnează că legea procedural civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

53. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

54. În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

55. Astfel, respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revine o deosebită atenție de a determina toate componentele acțiunii civile, și în special obiectul acțiunii civile și temeiurile acesteia. Obiectul acțiunii civile îl

formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

56. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

57. Din conținutul pretențiilor formulate de către Gheorghe Tataru obiectul acțiunii îl constituie constatarea faptului neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești pronunțate de Judecătoria Criuleni la 09 iulie 2003 în dosarul nr. 2-628/03, pentru perioada de neexecutare de la 18 august 2003 până la 02 august 2004 și de la 10 februarie 2006 până la 24 august 2022, precum și despăgubirea reclamantului pentru prejudiciul material cauzat prin neexecutare hotărârii judecătorești în sumă de 6 993 MDL și a prejudiciului moral estimat la suma de 200 000 MDL.

58. Analizând minuțios memoriul deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a făcut o cercetare efectivă, completă și complexă a circumstanțelor cauzei, pronunțând o soluție nemotivată.

59. În acest sens, instanța de recurs învederează că, Legea nr. 87/2011 instituie un remediu intern eficient pentru constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, în sensul art. 6 CEDO, art. 20 și art. 120 din Constituția Republicii Moldova. Din chiar formularea art. 2 alin. (3) din Legea nr. 87/2011 rezultă că prejudiciul cauzat prin asemenea încălcări urmează a fi reparat indiferent de vinovăția organului de executare, fiind suficientă constatarea obiectivă a întârzierii sau a pasivității organelor responsabile.

60. Deopotrivă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, în conformitate cu art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87/2011, sarcina de a dovedi lipsa încălcării dreptului și inexistența prejudiciului moral îi revine Ministerului Justiției.

61. Din partea motivată a deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a efectuat o analiză efectivă a perioadelor concrete de inactivitate invocate de reclamant, nu a verificat măsura în care acestea sunt imputabile autorităților de

executare, nici nu a examinat problema sumelor depuse la contul executorului și neeliberate creditorului. Totodată, instanța de apel nu a cercetat dacă restituirea titlului executoriu și distrugerea dosarului civil au avut efect asupra posibilității efective de realizare a dreptului recunoscut prin hotărârea judecătorească.

62. În opinia instanței de recurs, Curtea de Apel Chișinău nu a realizat o examinare detaliată a perioadelor concrete invocate de reclamant în care nu s-a executat documentul executoriu.

63. La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție vedește că, deși reclamantul invocă două perioade în care nu s-a executat documentul executoriu (prima perioadă 18 august 2003 – 02 august 2004 și a doua 10 februarie 2006 – 24 august 2022), totuși materialele cauzei disting trei perioade.

64. Prima perioadă la care a făcut referire reclamantul și care rezultă din materialele dosarului este cea cuprinsă între 18 august 2003 și 02 august 2004, în care titlul executoriu s-a aflat în procedura Oficiului de Executare Criuleni și în cadrul căreia a fost aplicat sechestrul asupra imobilului debitorului, dar fără ca executorul să asigure realizarea efectivă a hotărârii.

65. Cea de-a doua perioadă, care poate fi constatată din materialele dosarului, este cuprinsă între 10 februarie 2006 și 25 septembrie 2008, în care titlul executoriu s-a aflat în procedura Oficiului de Executare Criuleni.

66. În acest sens este relevant că, potrivit scrisorii executorului judecătoresc Dumitru Braniște cu nr. 097-2478 din 19 noiembrie 2015 (vol. I, f.d. 41, 113), după intentarea repetată a procedurii de executare la 10 februarie 2006, prin încheierea din 25 septembrie 2008 emisă de Oficiului de Executare Criuleni s-a dispus restituirea titlului executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003 emis de Judecătoria Criuleni. Totodată, executorul judecătoresc Dumitru Braniște a comunicat că, prin scrisoarea din 26 septembrie 2008, titlul executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003 emis de Judecătoria Criuleni a fost expedit creditorului Gheorghe Tataru, la adresa de domiciliu, însă la dosarul de executare lipsesc dovezi/aviz de recepționare care ar confirma că Gheorghe Tataru a primit efectiv documentul executoriu.

67. Deopotrivă, din scrisoarea executorului Dumitru Braniște cu nr. 097-2478 din 19 noiembrie 2015, rezultă că, la 10 iunie 2015, debitorul a depus în contul special al executorului judecătoresc suma de 6 993 MDL și a solicitat ridicarea sechestrului de pe bunurile imobile, motivând că datoria a fost achitată. Totodată, a solicitat acordarea unei perioade de timp pentru a lua legătura cu creditorul și a verifica dacă datoria a fost ulterior achitată sau nu.

68. Prin această scrisoare, executorul judecătoresc a comunicat reprezentantului creditorului că în dosarul de executare nu există careva încheieri de încetare a procedurii de executare în perioada 2006-2008, dar nici el nu a emis încheiere cu privire la încetarea procedurii de executare. Iar, mijloacele bănești depuse de debitor se află în contul special al executorului judecătoresc și poate fi eliberată sau, după caz, transferată creditorului ori reprezentantului acestuia, însă, aceștia trebuie să-i prezinte titlul executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003 sau copia autenticată de instanța de judecată de care a fost emis.

69. Prin încheierea din 10 iunie 2015 a executorului judecătoresc Dumitru Braniște, s-au anulat pe deplin măsurile de asigurare aplicate de către Oficiul de Executare Criuleni prin încheierea din 10 februarie 2006 și s-a anulat sechestrul aplicat de către Judecătoria Buiucani prin încheierea din 11 iunie 2003 pe bunurile debitorului Ivan Melinte, din motiv că datoria este achitată (vol. I, f.d. 22, 114).

70. La fel, prin încheierea din 29 octombrie 2015 a Judecătoriei Criuleni s-a admis cererea reclamantului Gheorghe Tataru cu privire la anularea măsurilor de asigurarea a acțiunii și s-a anulat sechestrul aplicat pe bunurile pârâtului Ivan Melinte, din motiv că au decăzut circumstanțele care au servit temei de aplicarea sechestrului (vol. I, f.d. 25, 26).

71. Iar, ulterior, cauza civilă la acțiunea depusă de Gheorghe Tataru împotriva Ivan Melinte privind încasarea datoriei a fost nimicită conform actului de nimicire din 06 martie 2015 (vol. I, f.d. 34).

72. La 21 decembrie 2015, Judecătoria Criuleni a eliberat creditorului Gheorghe Tataru duplicatul titlului executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003 (vol. I, f.d. 37).

73. Din cererea datată cu 13 ianuarie 2016 și a avizului de recepție a trimiterii poștale DS2068012971AS rezultă că, la 18 ianuarie 2016, executorul judecătoresc Dumitru Braniște a recepționat cererea avocatului Sergiu Coptu, în interesele creditorului Gheorghe Tataru, prin care s-a solicitat intentarea procedurii de executare în temeiul duplicatului titlului executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003 emis de Judecătoria Criuleni, precum și calcularea dobânzii de întârziere pentru neexecutarea titlului executoriu (vol. I, f.d. 42-43, 44 recto-verso). Din aceste înscrisuri rezultă la 18 ianuarie 2016 a început a treia perioadă, care prin prisma disponibilității reclamantului și circumstanțelor invocate de reclamant, a durat până la 24 august 2022.

74. Astfel, materialele dosarului atestă trei perioade în care titlul executoriu nr. 2-682/03 din 09 iulie 2003, emis de Judecătoria Criuleni, s-a aflat în procedura de

executare silită, și anume: 18 august 2003 – 02 august 2004, 10 februarie 2006 – 25 septembrie 2008 și 18 ianuarie 2016 – 24 august 2022.

75. În privința acestor perioade, instanța de apel a omis să verifice dacă măsurile întreprinse de organele de executare au fost suficiente, efective și proporționale cu scopul urmărit – executarea efectivă a hotărârii judecătorești, ori dacă lipsa altor acțiuni din partea executorilor constituie o încălcare a obligației pozitive a statului de a organiza un sistem eficient de executare, în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

76. Totodată, instanța de apel nu a analizat dacă suma de 6 993 MDL depusă la 10 iunie 2015, de debitor în contul special al executorului judecătoresc, în vederea executării titlului executoriu, a fost transmisă efectiv creditorului, la caz reclamantului/recurent Gheorghe Tataru.

77. La capitolul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a stabilit cui îi este imputabilă neexecutarea hotărârii judecătorești: reclamantului, în calitate de creditor care, eventual, nu ar fi manifestat diligența necesară în urmărirea procedurii de executare, sau dimpotrivă, organelor de executare, în calitate de autorități publice obligate să asigure un mecanism eficient și funcțional de punere în executare a hotărârilor judecătorești. Or, o asemenea distincție este esențială în logica art. 2 alin. (2) din Legea nr. 87/2011, care condiționează dreptul la repararea prejudiciului de stabilirea culpei și a deficiențelor în organizarea sau desfășurarea procedurii de executare.

78. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sarcina instanței de apel era să analizeze în mod distinct comportamentul fiecărui actor implicat în executarea hotărârii – creditorul, debitorul și organul de executare, pentru a stabili cine poartă răspunderea pentru tergiversarea sau neexecutarea hotărârii. Simplul fapt că hotărârea nu a fost pusă în executare nu conduce automat la angajarea răspunderii statului, dacă se constată că lipsa de executare se datorează exclusiv pasivității creditorului. În egală măsură, nu poate fi imputată creditorului lipsa de diligență dacă organele de executare nu au comunicat efectiv măsurile dispuse ori nu au creat un cadru real pentru realizarea executării.

79. Această distincție este fundamentală în aplicarea art. 2 alin. (2) din Legea nr. 87/2011, întrucât dreptul la repararea prejudiciului este condiționat de constatarea unor deficiențe în organizarea sau desfășurarea procedurii de executare, imputabile organelor statului. În lipsa acestei verificări, analiza instanței de apel rămâne incompletă și formală, fără a determina veritabila cauză a neexecutării.

80. În speță, materialele dosarului evidențiază că au existat perioade succesive de executare, separate prin intervale de inactivitate, în care nu este clar dacă lipsa progresului a fost cauzată de omisiunea organului de executare de a întreprinde măsuri efective și de a asigura o comunicare adecvată cu creditorul și debitorul, sau de absența oricărei diligențe din partea creditorului pentru a impulsiona procedura și pentru a solicita reluarea executării. Instanța de apel trebuia să examineze aceste circumstanțe pentru fiecare interval distinct și să aprecieze cui îi revine culpa pentru stagnarea procedurii.

81. Numai printr-o asemenea analiză punctuală se putea stabili dacă statul, prin organele de executare, a eșuat în îndeplinirea obligației pozitive de a organiza un mecanism funcțional de punere în executare a hotărârilor judecătorești, sau dacă, dimpotrivă, creditorul, deși avea la dispoziție mijloace procedurale, nu le-a folosit cu diligență rezonabilă.

82. În acest sens, o atenție deosebită urmează a fi atrasă perioadei cuprinse între 25 septembrie 2008, când titlul executoriu a fost restituit creditorului, și 18 ianuarie 2016, data la care executorul judecătoresc a recepționat cererea de intentare a procedurii de executare pe baza duplicatului titlului executoriu.

83. Aceasta este o perioadă foarte relevantă și pertinentă, care urma a fi elucidată și a se stabili cui îi este imputabilă neexecutarea hotărârii judecătorești în acest interval de timp. Or, din materialele dosarului rezultă că, deși executorul judecătoresc a comunicat că titlul a fost expediat creditorului la adresa de domiciliu, nu există dovezi care să confirme că Gheorghe Tataru a fost efectiv înștiințat despre restituirea documentului executoriu și că a recepționat originalul acestuia.

84. Respectiv, este imposibil de stabilit dacă neexecutarea titlului în această perioadă s-a datorat inacțiunilor organului de executare, care nu a luat măsuri eficiente pentru informarea creditorului și continuarea procedurii sau este imputabilă lipsa de diligență a creditorului, care nu ar fi urmărit activ procedura de executare și după restituirea documentului executoriu la 25 septembrie 2008 nu a întreprins până la 18 ianuarie 2016 nicio măsură în vederea executării hotărârii judecătorești. Or, după caz, în speță, este un cumul de factori, printre care erori de comunicare și lipsa unei coordonări între executor și creditor.

85. Instanța de apel trebuia să stabilească cui este imputabilă această neexecutare în perioada 25 septembrie 2008 – 18 ianuarie 2016, întrucât de soluționarea acestei chestiuni depinde aprecierea caracterului justificat al perioadei de inactivitate și, implicit, a respectării dreptului creditorului la executarea hotărârii într-un termen rezonabil. Or, lipsa unei asemenea analize face ca hotărârea instanței

de apel să fie lipsită de fundament factual și juridic în privința acestei perioade esențiale pentru cauza dedusă judecării.

86. În mod concret, instanța de apel trebuia să verifice dacă executorul judecătoresc și-a îndeplinit obligațiile procedurale privind comunicarea încheierii de restituire și transmitere a titlului executoriu către creditor. Simpla expediere poștală, fără confirmarea recepționării, nu constituie o dovadă suficientă a informării efective a creditorului. Lipsa unui aviz de recepție sau a oricărei dovezi că documentul a ajuns la destinatar creează o incertitudine majoră, care nu poate fi imputată automat creditorului.

87. Pe de altă parte, instanța de apel trebuia să aprecieze și conduita creditorului, în special dacă acesta a manifestat diligență rezonabilă pentru a urmări mersul executării. Un creditor diligent nu poate rămâne pasiv pe o perioadă de aproape opt ani, fără să facă demersuri pentru reluarea procedurii sau pentru a solicita informații privind situația titlului executoriu. Această eventuală pasivitate ar putea conduce la imputarea întârzierii exclusiv în sarcina creditorului.

88. În consecință, instanța de apel trebuia să stabilească în mod concret dacă această perioadă de stagnare a executării este rezultatul: (i) omisiunilor organului de executare de a asigura comunicarea efectivă a restituirii titlului, (ii) lipsei de diligență a creditorului în urmărirea procedurii sau (iii) a unui cumul de factori. Numai prin această delimitare era posibilă o apreciere corectă a caracterului justificat al perioadei de inactivitate și, implicit, a respectării termenului rezonabil de executare garantat de art. 6 CEDO și de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 87/2011.

89. În privința celei de a treia perioade, instanța de recurs notează că, data nașterii obligației de executare se consideră ziua când executorul judecătoresc a recepționat duplicatul titlului executoriu pentru a intenta procedura de executare, și anume 18 ianuarie 2016 (vol. I, f.d. 42-43 recto-verso, 44).

90. La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că, prin scrisoarea nr. 097-103 din 04 mai 2016, executorul judecătoresc Dumitru Braniște a invitat participanții procedurii de executare, creditorul Gheorghe Tataru și debitorul Ivan Melinte, la conciliere pe procedura de executare, pentru data da 16 mai 2016, ora 10:00. Totodată, executorul judecătoresc a adus la cunoștință faptul că suma datoriei de 6 993 MDL se află în contul special al executorului judecătoresc și poate fi ridicată sau transferată la contul creditorului (vol. I, f.d. 109, 121).

91. La fel, instanța de recurs constată că, în baza ordinului Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 525 din 03 septembrie 2018, a fost suspendată activitatea executorului judecătoresc Dumitru Braniște (vol. I, f.d. 102). Iar, prin dispoziția

Uniunii Executorilor Judecătorești nr. 66 din 13 septembrie 2018, s-au desemnat executorii judecătorești Victor Stati și Vlad Zaporojan pentru preluarea din gestiunea executorului judecătoresc Dumitru Braniște și continuarea lucrărilor pe procedurile de executare nefinalizate, precum și preluarea și păstrarea arhivei executorului judecătoresc Dumitru Braniște. Totodată, executorul judecătoresc Victor Stati a fost desemnat să preia dreptul de gestiune al contului curent special al executorului judecătoresc Dumitru Braniște (vol. I, f.d. 104).

92. Totodată, în baza ordinului Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 67 din 20 martie 2019, a fost suspendată activitatea executorului judecătoresc Victor Stati (vol. I, f.d. 103). Iar, prin dispoziția Uniunii Executorilor Judecătorești nr. 23 din 20 martie 2019, s-a desemnat executorul judecătoresc Nicolae Pașa pentru preluarea din gestiunea executorului judecătoresc Victor Stati și continuarea lucrărilor pe procedurile de executare nefinalizate, în rezultatul suspendării activității executorului judecătoresc Dumitru Braniște (vol. I, f.d. 15-106).

93. Ulterior, în baza ordinului Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 330 din 10 decembrie 2019, a fost încetată activitatea executorului judecătoresc Dumitru Braniște (vol. I, f.d. 103).

94. Iar, prin dispoziția Uniunii Executorilor Judecătorești nr. 74 din 24 decembrie 2019, s-au desemnat executorii judecătorești Nicolae Pașa și Vlad Zaporojan pentru preluarea din gestiunea executorului judecătoresc Dumitru Braniște și continuarea lucrărilor pe procedurile de executare nefinalizate, precum și preluarea și păstrarea arhivei executorului judecătoresc Dumitru Braniște. Totodată, executorul judecătoresc Nicolae Pașa a fost desemnat să preia dreptul de gestiune al contului curent special al executorului judecătoresc Dumitru Braniște (vol. I, f.d. 104).

95. Potrivit scrisorilor Uniunii Executorilor Judecătorești nr. T241-T241/3 din 12 octombrie 2021, nr. 05/2026 din 26 octombrie 2021 și nr. 826 din 12 octombrie 2022, întru identificarea în gestionarea/arhiva cui se află dosarul de executare privind încasarea de la Ivan Melinte în beneficiul lui Gheorghe Tataru a datoriei de 6 993 MDL, au fost interpelați executorii judecătorești investiți în funcție, însă nimeni nu a comunicat deținerea unor asemenea proceduri de executare în gestiune/arhivă (vol. I, f.d. 98, 99, 115).

96. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că, instanța de apel a trecut peste circumstanțele factologice descrise supra fără a răspunde la mai multe întrebări fundamentale, printre care: (i) dacă titlul executoriu original a fost restituit *de facto* creditorului sau nu, unde se află și pentru ce creditorul

a avut nevoie de eliberarea duplicatului acestuia; (ii) dacă procedura de executare a fost încetată ori nu; (iii) în gestiunea sau arhiva cărui executor judecătoresc se află dosarul de executare privind încasarea de la Ivan Melinte în beneficiul lui Gheorghe Tataru a datoriei de 6 993 MDL; și (iv) care este soarta sumelor depuse în 2015 de debitorul Ivan Melinte în contul special al executorului judecătoresc Dumitru Braniște.

97. În lipsa răspunsurilor la aceste întrebări, instanța de recurs¹⁸ nu a putut stabili dacă neexecutarea a fost imputabilă creditorului sau autorităților. Or, pe de o parte, executorul judecătoresc Dumitru Braniște a anulat măsurile asigurătorii invocând achitarea datoriei, iar pe de altă parte nu este clar dacă procedura de executare a încetată și de ce banii care se aflau în contul special al executorului judecătoresc nu au fost transmiși/transferăți creditorului sau reprezentantului acestuia.

98. Această ipoteză atestă că alt aspect care nu a fost cercetat și elucidat de către instanța de apel este problema sumelor depuse la contul executorului și neeliberate creditorului, or, această circumstanță nu este una pur formală, ci reprezintă chiar prejudiciul material concret invocat de reclamant (6 993 MDL). Astfel, instanța de apel nu a stabilit dacă, într-un eventual caz, mijloacele bănești depuse de debitor în contul special al executorului judecătoresc Dumitru Braniște au rămas blocate în contul executorului ori dacă au fost pierdute odată cu transferul dosarelor după încetarea activității acestuia. Această omisiune este gravă, pentru că prejudiciul material concret invocat de reclamant derivă tocmai din aceste mijloace bănești.

99. De asemenea, instanța de apel a omis să aprecieze dacă o eventuală restituire a titlului executoriu și pierderea acestuia, cu ulterioara distrugere a dosarului civil au afectat posibilitatea efectivă a reclamantului de a-și realiza dreptul recunoscut prin hotărârea judecătorească. Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, statul nu se poate exonera de răspundere prin invocarea pasivității reclamantului, atunci când inacțiunea organelor de executare sau disfuncțiile sistemului judiciar au anihilat însăși utilitatea dreptului consacrat prin hotărâre.

100. Așadar, se deduce că instanța de apel nu a analizat măsura în care neexecutarea hotărârii judecătorești în perioada 18 ianuarie 2016 – 24 august 2022 este imputabilă reclamantului sau autorităților de executare. Or, obligația statului nu se rezumă la simpla existență a unui cadru legal pentru executare, ci presupune și asigurarea eficienței acestuia. Prin urmare, lipsa acțiunilor concrete ale executorului judecătoresc, restituirea intempestivă a titlului executoriu, ori pasivitatea după

intentarea procedurii de executare trebuie analizate sub aspectul obligației pozitive a statului de a asigura executarea hotărârilor într-un termen rezonabil.

101. În concluzie, această dezvoltare arată că instanța de apel nu a stabilit aspecte esențiale pentru soluționarea cauzei: (i) dacă titlul executoriu (original) a fost restituit ori pierdut; (ii) dacă procedura de executare a fost formal încetată ori continuă să fie pendinte; (iii) unde se află suma de 6 993 MDL depusă de debitor în contul special al executorului judecătoresc și dacă aceasta a fost sau nu eliberată creditorului; (iv) dacă creditorul poartă vreo răspundere pentru neexecutarea efectivă a documentului executoriu sau, dimpotrivă, dacă inacțiunile sunt imputabile exclusiv organelor de executare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

102. Omiterea examinării acestor elemente a condus la pronunțarea unei hotărâri nemotivate și incomplete, contrare exigențelor art. 6 §1 CEDO și Legii nr. 87/2011, care impun instanței obligația de a verifica dacă hotărârea judecătorească a fost executată într-un termen rezonabil și dacă statul și-a îndeplinit obligația pozitivă de a asigura un mecanism eficient de executare.

103. Iar, lipsa unei analize riguroase a circumstanțelor speței și a unei motivări clare, pun în dificultate exercitarea unui control judiciar veritabil de către instanța de recurs.

104. La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza *Hiro Balani vs. Spania*, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 § 1 din CEDO.

105. Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*Perez c. Franței [MC]*, nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; *Loupas c. Greciei*, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; *Capacchione c. Republicii Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

106. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*Paixão*

Moreira Sá Fernandes c. Portugaliei, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; Caraman c. Republicii Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

107. Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu, iar drept consecință necesitatea de a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

108. În conformitate cu art. 440 alin. (3), art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat Gheorghe Tataru, reprezentat de avocatul Sergiu Coptu.

Casează integral decizia din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Tataru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolae Pașa, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni